

Varhaiskasvatus keväällä 2021 viikko 3

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Tausta ja aiheet

Tausta

Aluehallintovirastot ja Opetus- ja kulttuuriministeriö ovat keränneet viikolla 3 Covid19 –tilanteeseen liittyen ajantasatietoa suomalaisilta varhaiskasvatuksen järjestäjiltä kahdella erillisellä kyselyllä.

- Varhaiskasvatuksen järjestämistä koskevaan kyselyyn vastasi 230 kuntaa (vastaus % 78,5) ja 185 (vastaus % tietoa ei saatavilla) yksityistä päiväkotij- ja esiopetusta tuottavaa varhaiskasvatuksen palveluntuottajaa.

Kunnat vastasivat omana toimintana järjestämäänsä varhaiskasvatusta koskien (kunnallinen varhaiskasvatus) ja yksityiset palveluntuottajat omaa päiväkotitoimintaansa koskien (yksityinen varhaiskasvatus).

Kyselyn otosta voidaan kokonaisuutena pitää edustavana.

Tulokset esitetään tässä infodiasarjassa

- valtakunnallisina ja alueellisina jakamatietoina
 - koskien kaikkia vastaajia yhteensä (kunnallinen & yksityinen varhaiskasvatus)
- kyselyn avoimista kohdista tehtyinä sisällönanalyysin kuvauksina, jotka täydentävät jakaumatietoa.

Aiheet viikolla 3

- **Poissaolot**
 - Arvio varhaiskasvatuksen
 - Poissaolojen määrästä verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa
 - Varhaiskasvatuksessa vietetty aika (kesto) verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa
 - Esiin nousevat erityiset asiakasryhmät, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen lisääntynyt COVID19:sta johtuen
- **COVID19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen**
 - Lukumäärä
 - Syyt
 - Varhaiskasvatuksen järjestäminen lapsille, joiden ryhmä tai päiväkotito on suljettu

POISSAOLOT

“

**Noin joka viides
vastaaja arvioi
poissaolojen
kestävän aiempaa
pidempään**

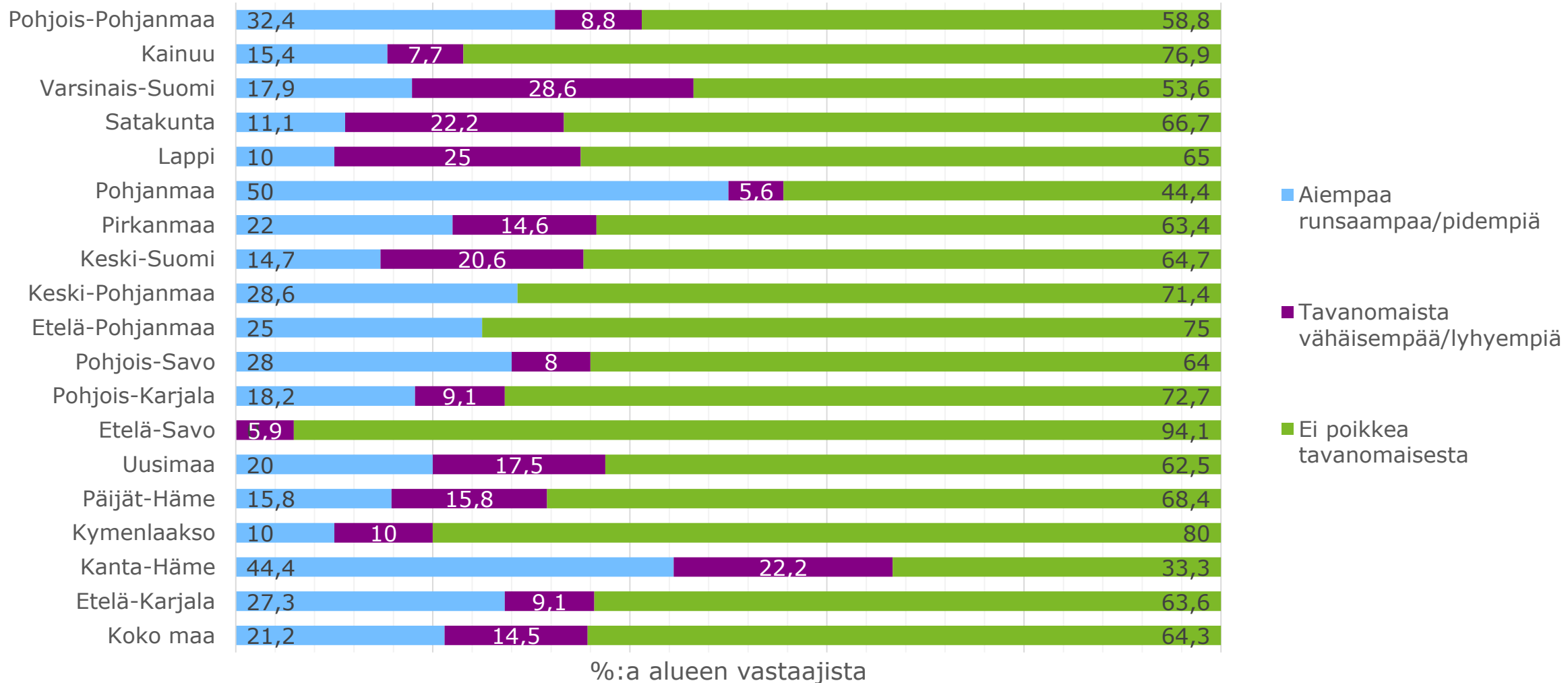

Aluehallintovirasto

Poissaolot keväällä 2021

- Valtaosa vastaajista (64,3,%) arvioi vastausajankohdan 19.1. poissaolojen määrän vastaavan tavanomaista, kun vastausajankohtaa verrataan samaan toimintavuoden aikaan ennen koronaepidemiaa.
 - Maakuntatasolla tarkastellen poissaolojen runsautta koskevien arvioiden jakaumissa erottuvat Kanta-Häme ja Pohjanmaa, joissa vastaavien arvioiden osuus on alle 50% alueen vastaajista.
- 7% kaikista vastaajista arvioi poissaolojen keston tavanomaista lyhyemmäksi
 - Viidessä maakunnassa ei yksikään vastaaja arvioinut poissaolojen kestävän tavanomaista lyhyemmän ajan (Etelä-Karjala, Kanta-Häme, Kymenlaakso, Keski-Pohjanmaa ja Pohjanmaa).

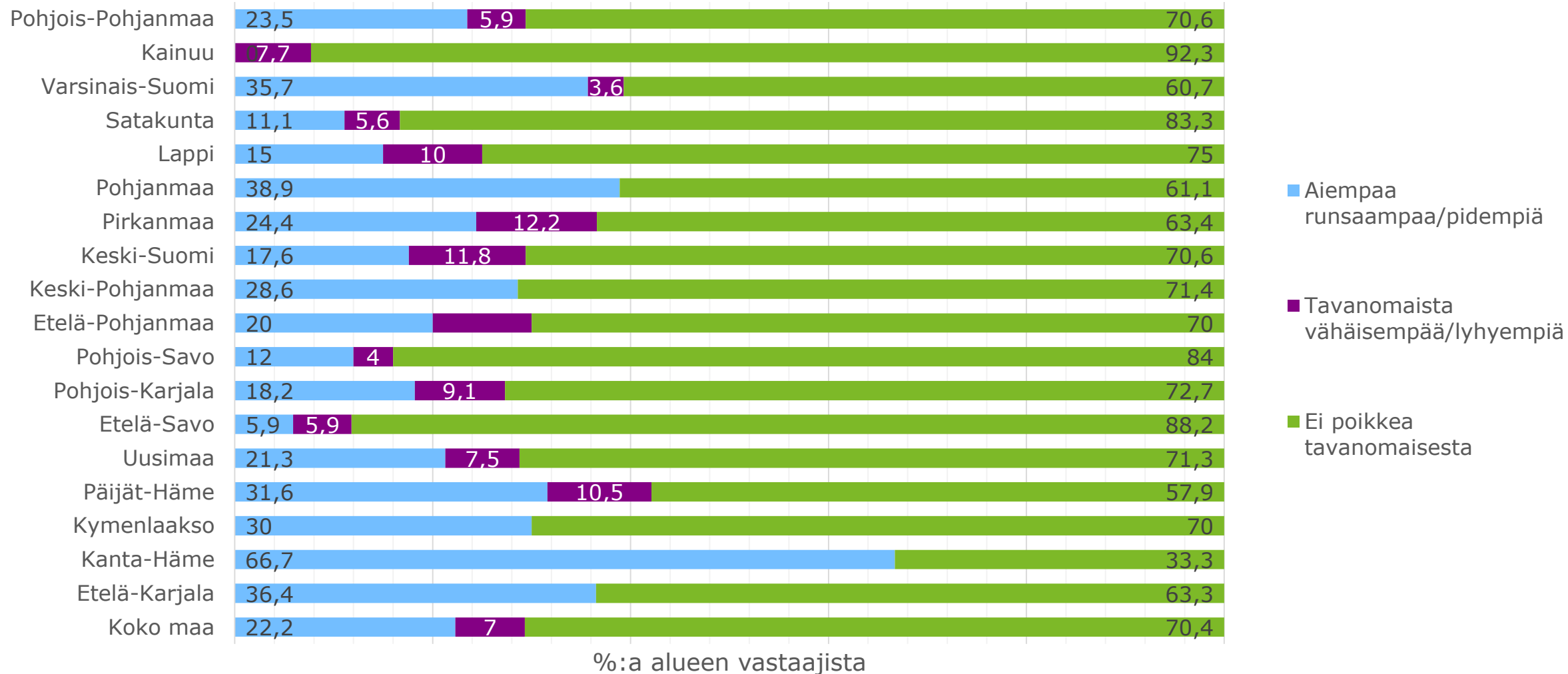
Varhaiskasvatuksen poissaolojen määrä verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa, %:a alueen vastaajista - kaavio .

Varhaiskasvatuksen poissaolojen määrä 19.1.2021 verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemia, %:a alueen vastaajista – arvotaulukko

	Aiempaa runsaampaa/pidempiä	Tavanomaista vähäisempää/lyhyempiä	Ei poikkeaa tavanomaisesta
Koko maa	21,2	14,5	64,3
Etelä-Karjala	27,3	9,1	63,6
Kanta-Häme	44,4	22,2	33,3
Kymenlaakso	10	10	80
Päijät-Häme	15,8	15,8	68,4
Uusimaa	20	17,5	62,5
Etelä-Savo	-	5,9	94,1
Pohjois-Karjala	18,2	9,1	72,7
Pohjois-Savo	28	8	64
Etelä-Pohjanmaa	25	-	75
Keski-Pohjanmaa	28,6	-	71,4
Keski-Suomi	14,7	20,6	64,7
Pirkanmaa	22	14,6	63,4
Pohjanmaa	50	5,6	44,4
Lappi	10	25	65
Satakunta	11,1	22,2	66,7
Varsinais-Suomi	17,9	28,6	53,6
Kainuu	15,4	7,7	76,9
Pohjois-Pohjanmaa	32,4	8,8	58,8

Varhaiskasvatuksen poissaolojen kesto 19.1.2021 verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemia, %:a alueen vastaajista - kaavio

Varhaiskasvatuksen poissaolojen kesto 19.1.2021 verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemia, %:a alueen vastaajista – arvotaulukko

	Aiempaa runsaampaa/pidempiä	Tavanomaista vähäisempää/lyhyempiä	Ei poikkeaa tavanomaisesta
Koko maa	22,2	7	70,4
Etelä-Karjala	36,4	-	63,3
Kanta-Häme	66,7	-	33,3
Kymenlaakso	30	-	70
Päijät-Häme	31,6	10,5	57,9
Uusimaa	21,3	7,5	71,3
Etelä-Savo	5,9	5,9	88,2
Pohjois-Karjala	18,2	9,1	72,7
Pohjois-Savo	12	4	84
Etelä-Pohjanmaa	20	10	70
Keski-Pohjanmaa	28,6	-	71,4
Keski-Suomi	17,6	11,8	70,6
Pirkanmaa	24,4	12,2	63,4
Pohjanmaa	38,9	-	61,1
Lappi	15	10	75
Satakunta	11,1	5,6	83,3
Varsinais-Suomi	35,7	3,6	60,7
Kainuu	-	7,7	92,3
Pohjois-Pohjanmaa	23,5	5,9	70,6

“

**Varhais-
kasvatuksessa
vietetty aika
valtaosin
tavanomaisella
tasolla**

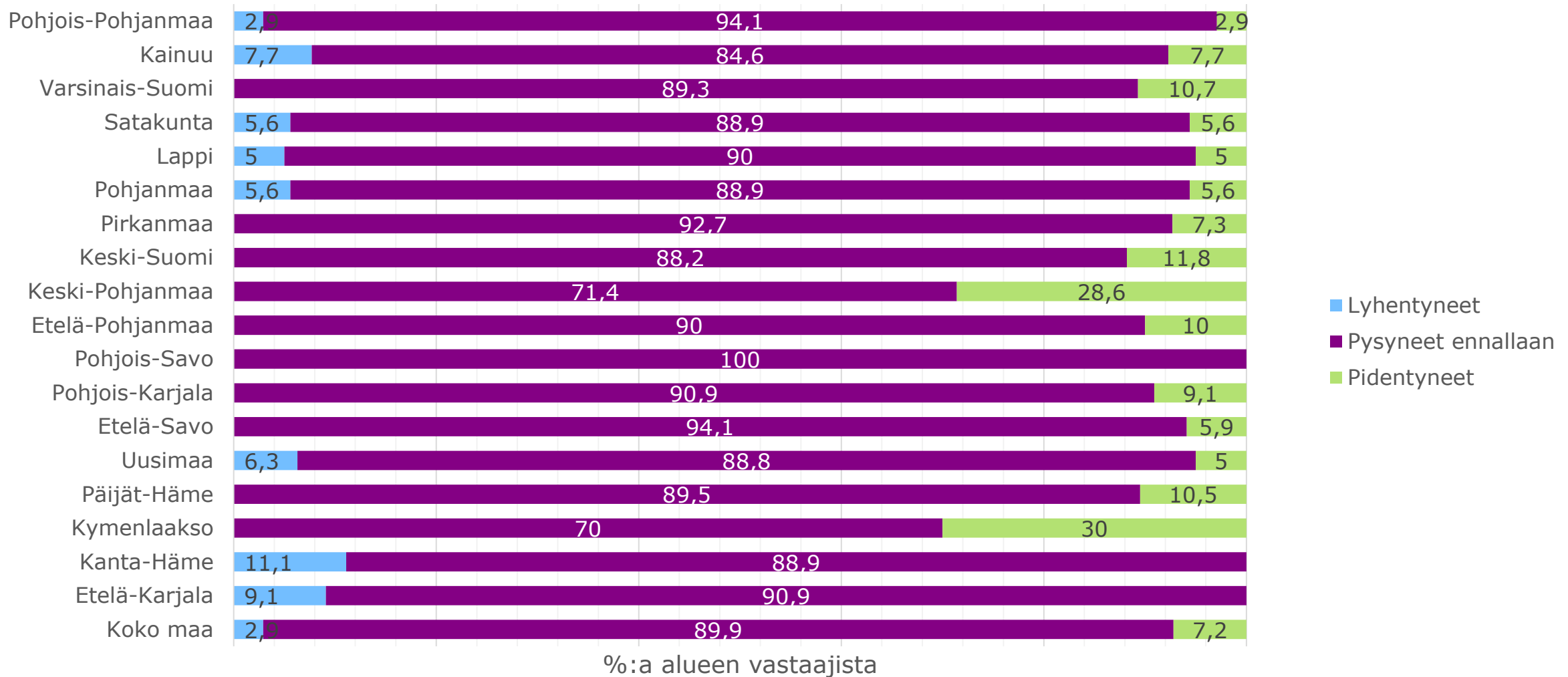

Aluehallintovirasto

Varhaiskasvatuksessa vietetty aika verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa

- 89,9% vastaajista arvioi varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan pysyneen ennallaan verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa
- Arvioissa on kauttaaltaan alueellista vaihtelua
 - Maakuntatasolla tarkastellen arvion "Pidentyneet" jättäneiden vastaajien osuus vaihteli 0% ja 30% välillä.

Varhaiskasvatuksen hoitoajat verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemiaa, vastauksien osuus prosentteina alueen vastaajista -kaavio

Varhaiskasvatuksen hoitoajat verrattuna aiempien toimintavuosien samaan ajankohtaan ennen koronaepidemia – arvotaulukko, %:a alueen vastaajista

	Lyhentyneet	Pysyneet ennallaan	Pidentyneet
Koko maa	2,9	89,9	7,2
Etelä-Karjala	9,1	90,9	-
Kanta-Häme	11,1	88,9	-
Kymenlaakso	-	70	30
Päijät-Häme	-	89,5	10,5
Uusimaa	6,3	88,8	5,0
Etelä-Savo	-	94,1	5,9
Pohjois-Karjala	-	90,9	9,1
Pohjois-Savo	-	100	-
Etelä-Pohjanmaa	-	90	10
Keski-Pohjanmaa	-	71,4	28,6
Keski-Suomi	-	88,2	11,8
Pirkanmaa	-	92,7	7,3
Pohjanmaa	5,6	88,9	5,6
Lappi	5	90	5,0
Satakunta	5,6	88,9	5,6
Varsinais-Suomi	-	89,3	10,7
Kainuu	7,7	84,6	7,7
Pohjois-Pohjanmaa	2,9	94,1	2,9

“

**Etätyön ja
etäopiskelun
lisääntyminen
on mahdollistanut
lasten jäämistä
kotiin**

Aluehallintovirasto

Asiakasryhmät, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen lisääntynyt Covid19:sta johtuen aikavälillä 1.1.-19.1.2021?

- Useissa vastauksissa todetaan, että etätyö ja etäopiskelun lisääntyminen on mahdollistanut lasten kotiin jäämistä. Toisaalta osa etätyötä tekevista huoltajista on syksyllä tuonut lapsensa varhaiskasvatukseen, koska suositusta kotona pitämisestä ei ole.
- Suurin osa huomioista kiinnittyi monilapsisiin perheisiin, joissa joku sisaruksista oli pois koulusta tai varhaiskasvatuksesta. Tällöin myös perheen muut lapset pidettiin kotona.
- Mikäli perheeseen tai lähipiiriin kuului riskiryhmään kuuluva henkilö, lapsi pidettiin herkemmin kotona.
- Alle 3-vuotiaiden kotiin jääminen lisääntyi.
- Avoimissa vastauksissa arvioidaan lisäksi syksyn 2020 tilannetta: poissaolojen tilanteen katsotaan vakiintuneen kevääseen nähden. Osassa kuntia 1.8.2020 lakimuutoksen todetaan lisänneen lapsimäärää.

Kuvatkaa lyhyesti erityisiä asiakasryhmiä, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen on lisääntynyt Covid19:sta johtuen, sekä mahdollisia syitä pois jäämiselle.

Perheissä, joissa toinen tai molemmat vanhemmista oli kotona taustasyiksi mainittiin

- Kotihoidossa oleva pienempi sisarus
- Etätyö tai etäopiskelu
- Äkillinen työn loppuminen (lomautus, työttömyys tms.)
- Vanhemman, lapsen tai muun perheenjäsenen kuuluminen riskiryhmään
- Yksittäisissä vastauksissa nostettiin esiin myös perheen huolestuminen koronasta.

"Joitain yksittäisiä tapauksia, joissa perhe erityisen huolestunut koronasta ja pitäneet nyt lapset poissa varhaiskasvatuksesta, kun pakollista tarvetta ei ole ollut opiskelun tai työssäkäynnin vuoksi."

"Perhe, joissa toinen tai molemmat huoltajat ovat kotona. Varhaiskasvatuksen tarve ei siis näillä lapsilla johdu huoltajien työstä tai opiskelusta."

"Perhe siirsi hakemukset myöhempään ajankohtaan koronan vuoksi eikä heistä toinen lähtenytäkään vielä töihin."

"Erityisesti pienillä 1-2 v ovat poissaolot lisääntyneet. Aiemmin oltiin enemmän hoidossa nenä valuen ja kun ei ollut kuumetta niin vanhemmat katsoivat lapsen hoitokuntoiseksi. Nyt on opittu jäämään herkemmin kotiin tai meiltä on laitettu kesken päivän kotiin, jos vaikka vain nuhaa, ei olla odotettu kuumetta. Tästä johtuen taudit menevät nopeammin ohi, kun jäädään lepäämään."

Kuvatkaa lyhyesti erityisiä asiakasryhmiä, joiden lasten poissaolot/kotiin jääminen on lisääntynyt Covid19:sta johtuen, sekä mahdollisia syitä pois jäämiselle.

- Vastaajat nostivat esiin erityisesti myös maahanmuuttaja- ja monikulttuuristaustaiset perheet. Pari vastaajaa mainitsi lisäksi romaniperheet.
- Muutama vastaaja toteaa myös lasten poissaolojen ja kotiin jäämisen lisääntyneen perheissä, joissa on pitkäaikaissairaita lapsia.
- Yksi vastaaja nosti esille huolen perheistä, jolla on ollut haasteita ennen korona-aikaa. Jaksaminen saattaa olla äärirajoilla, ja mahdollisuus saada tukea vaikeutunut.
- Yksittäisessä vastauksessa nostettiin esille poissaolon taustalla vaikuttava perheen vakaumus testaamista ja rokotuksia kohtaan.

SULKEMISET

“

**Päiväkotien
sulkeminen
erittäin
harvinaista**

Aluehallintovirasto

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen

- Päiväkotiyksikköjä on jouduttu sulkemaan erittäin vähän (2,2% kaikista vastaajista)
- Sulkemisiin liittyviä avoimia kommentteja esitettiin melko vähän.
- Pienien päiväkotien osalta koko henkilökunnan altistuessa, on päiväkotit jouduttu sulkemaan.
- Altistumattomat lapset siirtyneet yleensä toisiin ryhmiin/yksiköihin ns. varahoitton.

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen, %:a alueen vastaajista – kaavio

Covid19:sta johtuva kokonaisten varhaiskasvatusyksiköiden sulkeminen - arvotaulukko

	Ei	Kyllä
Koko maa	97,8	2,2
Etelä-Karjala	100	-
Kanta-Häme	100	-
Kymenlaakso	100	-
Päijät-Häme	100	-
Uusimaa		25
Etelä-Savo	100	-
Pohjois-Karjala	100	-
Pohjois-Savo	100	-
Etelä-Pohjanmaa	100	-
Keski-Pohjanmaa	100	-
Keski-Suomi	100	-
Pirkanmaa	100	-
Pohjanmaa	83,3	16,7
Lappi	100	-
Satakunta	100	-
Varsinais-Suomi	100	-
Kainuu	100	-
Pohjois-Pohjanmaa	100	-

“

Vastauksissa ei tuotu selkeästi esille varautumissuunnitelmien olemassa oloa

Aluehallintovirasto

Miten varhaiskasvatus järjestetään/järjestettäisiin tilanteessa, jossa ryhmä tai päiväkoti on suljettu?

- Yksittäisille, ei altistuneille lapsille järjestetään varahoito muissa ryhmissä
- Varhaiskasvatusta (*askarteluohjeita, satuhetkiä, lauluhetkiä*) etänä; ohjeiden laadinta työn alla.
- Päiväkodit toimivat erillään, ryhmiä ei yhdistetä.
- Tapauskohtaisesti ratkaistaan.
- Jos ryhmä suljetaan, varahoito toisessa ryhmässä; jos koko päiväkoti suljetaan, voidaan ottaa käyttöön kunnan muita tiloja.

MUUT HUOMIOT

Muita huomioita: huoltajiin ja perheisiin liittyvää

- Osa huoltajista noudattaa kiitettävästi ohjeistuksia.
- Osa huoltajista antanut palautetta tiukkojen ohjeistusten takia.
- Osa huoltajista antaa varhaiskasvatukseen palautetta siitä, että kaikki huoltajat eivät noudata ohjeistuksia.
- Osalla huoltajista koronaväsymystä: ohjeita ei jakseta noudattaa.

"Varhaiskasvatusoikeuden rajauksen poisto on lisännyt kunnassamme asiakkaita 30 % verrattuna aikaisempaan. Eli meillä on resurssipula varhaiskasvatuksen paikoista ja työntekijöistä."

"Kun vanhempien työ menee alta, vaikuttaa se vanhempien jaksamiseen ja heijastuu lasten hyvinvointiin. Voimavaroja ei ole, jos energia menee taloudellisen tilanteen selvittelyyn."

"Mahdollisesti korona-aika on jonkin verran vähentänyt erityisesti vieraskielisten hakeutumista varhaiskasvatukseen. Lasten kokonaismäärä jää ennakoitua alhaisemmaksi vuoden 2020 osalta."

"Muutamia perheitä on taloudellisista syistä irtisanoneet varhaiskasvatuspaikan."

Muita huomioita: henkilökuntaan liittyvää

- Useissa vastauksissa sekä lasten että henkilöstön sairastavuuden todettiin kuitenkin myös vähentyneen. Toisaalta vähäisetkin oireet aiheuttivat töistä poissaolon.
- Henkilökunta on joutunut ohjeistamaan huoltajia, ohjeistus jäänyt joissakin tapauksissa henkilökunnan vastuulle.
- Henkilökunta uupuu, kun tilanne on jatkunut jo pitkään.
- Monessa vastauksessa oli maininta henkilökunnan maskien tai visiirin käyttämisestä.
- Tilanteen jatkuminen tuonut myös varmuutta toimintaan.

"Sijaisten hankkiminen koronatestitulosten odotus ajaksi työllistää todella paljon..."

"Pandemialääkärin ohjeistukset päiväkodeille ovat olleet selkeitä ja rauhoittavia."

"Varhaiskasvatuksessa työntekijöiden poissaolot ovat olleet todella runsaita ja myös herkemmin on jääty pois töistä odottamaan esimerkiksi koronatestin tulosta tai pienenkin oireen vuoksi. Tämä on vaikeuttanut sijaisten saantia ja aikuisten vaihtuvuus on ollut suurta ryhmissä. Varhaiskasvatuksen henkilöstön pitäisi päästä koronatestiin pikaisella aikataululla sekä myös saada testin tulos mahdollisimman nopeasti, jotta työvoima saadaan takaisin ryhmiin mahdollisimman nopeasti."

Muita huomioita:

Varhaiskasvatuksen järjestäjien maksuhuojennukset ovat vaikuttaneet lasten läsnäoloon.

Tilanteet myös vaihtelevat nopeastikin ja ovat kunnittain hyvinkin erilaisia.

Varhaiskasvatushenkilöstön toivottiin olevan rokotusjonon alkupäässä.

"Kunnassamme ei ole toistaiseksi tilastoituja tartuntoja, joten elämämme jatkuu aika normaalisti."

"Joidenkin yksiköiden tai ryhmien osalta on kerrottu, että lasten poissaolot ovat olleet vähäisempiä kuin tavallisesti. Mutta tässä on tosiaan hajontaa ryhmien välillä. Ei poissaoloja ainakaan enempää normaalitilanteeseen verrattuna ole ollut."

"Poissaolot koskevat osaa päiväkodeista, ei kaikkia."

"Tilanne tuntuu olevan stabiili. Hygieniatoiminnot tehostuneet. Ei vierailijoita, Vanhemmilla maskit."

Muita huomioita:

Lapset ovat keskiössä. Heidän hyvinvointiaan tarkastellaan.

Eroja kunnallisten ja yksityisten järjestäjien vastauksissa ei näkynyt. Pienillä palveluntuottajilla maskit ja käsidesit aiheuttavat kuitenkin suuren loven budjettiin.

"Lapset kaipaavat aikuisen läsnäoloa sekä keskustelua ehkä korostuneemmin."

"Jonkin verran lasten levoton käytös on lisääntynyt. Olemme keskustelleet perheiden stressitason nousemisesta etätöiden ja etäopiskelun aiheuttamista haasteista. Lapsiryhmästä on tullut viestiä, että lasten tarve aikuisen huomiolle on lisääntynyt aikaisempaan verraten."

"Kunnan korvauksia koronakustannuksista (maskit, käsidesit, nousseet siivouskustannukset yms. kulut) palveluntuottajille on kai ollut puhetta. Tästä ilmeisesti ei ole vielä päätöstä kunnassa tehty, mutta tähän tarkoitettut määrärahat kaupunki on kaiketi valtiolta jo saanut. Nämä olisi pienelle toimijalle tärkeä asia."

“

**Onneksi
elämä rullaa
melko lailla
tutussa
uomassaan**

Aluehallintovirasto

Positiivisiakin vaikutuksia löydettävissä

- Jotkut koronan aikana käyttöön otetut toimintamallit on koettu niin hyviksi, että niitä hyödynnetään jatkossakin, esim. pienryhmätoiminnan porrastaminen.
- Hygieniaohjeistusten noudattamisella on nähty olevan positiivista vaikutusta.
- Mitä aikaisemmassa vaiheessa jäädään kotiin sairastamaan "tavallistakin nuhaa" sitä lyhyemmäksi sairausloma jää.
- *"Tehostettu hygienia tulee varmasti jäädäkseen yksiköihin!"*

